

God lest onze dorst

Exodus 17.1-7; Johannes 4.5-42

Rev Dr Jos M. Strengtholt

Maadi 2008; Heliopolis 2011, 2014; Arnhem-Nijmegen 2017

Soms moet je gewoon even stoom afblazen. Je kunt ontploffen van stress en spanning als je sommige van je frustraties niet uit. Klagen heeft ook wat positieve psychologische effecten. Je kunt ontploffen als je het niet doet.

Maar een voortdurende focus op het negatieve kan veel van de vreugde van het leven verduisteren. En het kan voor jezelf en voor de mensen om je heen ook tamelijk vervelend worden.

En de stressverlichtende voordelen van klagen verdwijnen zeker wanneer klagen overgaat in een boosheid — zoals bij Israël in de woestijn. Zij waren boos op Mozes omdat zij niet kregen wat zij wilden.

Wij krijgen vaak niet wat wij willen. Maar hoe reageer je wanneer je dat wat je bent echt nodig hebt - en je krijgt het niet.

1. Geen water

De apostel Paulus schreef in 1 Korintiërs 10 dat de gebeurtenissen van Israël in de woestijn “ons tot voorbeelden” zijn geworden en “tot waarschuwing voor ons” zijn opgeschreven. (1 Kor. 10.6,11)

Wij kunnen leren van wat Israël meemaakte; hoe ondersteunde God zijn volk in die dagen?

Wanneer wij het verhaal van Israël lezen, is het wel erg makkelijk om kritisch te zijn op de Israëlieten. “Ach hemel. Zij zaten altijd te zeuren, altijd te klagen.”

Maar dat is te neerbuigend en niet erg empathisch. Alsof wij heel anders zouden hebben gereageerd.

Vlak voordat ons verhaal begint, had Israël grote wonderen meegemaakt. Eerst had God hen doen ontsnappen uit de slavernij in Egypte.

Mozes sloeg met zijn staf op de rivier de Nijl, en om zijn macht te tonen en Egypte te straffen, liet God het water van de Nijl in bloed veranderen. Egypte kon zijn eigen water niet drinken. God strafte met erge dorst.

Daarna trok Israël door de woestijn; toen zij honger kregen door gebrek aan voedsel, liet de Heere God kwartels en manna uit de hemel regenen. Dit wonder ging 40 jaar door, gedurende heel de tijd dat Israël door de woestijn trok, totdat Israël de grens van Kanaän bereikte.

Kort nadat Israël deze machtige voorziening van vlees en brood door God ontving, zoals wij lezen in Exodus 17:1, toen trok de hele gemeenschap van Israël op uit de woestijn Sin om van pleisterplaats naar pleisterplaats te trekken. Zeg maar, van de ene oase naar de volgende.

Sin was de naam van die woestijn. Het was de naam van de god van de maan in het Midden-Oosten, en de Egyptische woestijn Sinaï draagt nog steeds die naam van de maangod.

Als bedoeïenen overdag door de woestijn reizen, welk licht hebben zij dan? Natuurlijk de zon.

En als zij 's nachts reizen hebben ze de maan.

Zon en maan — dit waren twee belangrijke goden in het pantheon van de oudheid.

Hoe reisde Israël, overdag en 's nachts?

God ging hun overdag voor als een wolkkolom. En 's nachts ging Hij hun voor als een vuurkolom.

Niet de goden van die tijd, niet de zon en de maan waren de leidende lichten van het volk van God, maar de Schepper van zon en maan Zelf was met zijn volk.

Net zoals voor ons christenen God Zelf onze gids in het leven is. Wij mogen nog zo wijs zijn, wij kunnen geweldig advies van anderen ontvangen, wij zijn misschien intellectueel briljant, en wij gebruiken dat alles maximaal — en dat moeten wij ook doen. Maar uiteindelijk is het God die over ons regeert en ons leidt.

En Israël reisde precies overeenkomstig Gods leiding, van pleisterplaats naar pleisterplaats. Zij volgden de wolkkolom overdag en de vuurkolom 's nachts. Zij waren totaal gehoorzaam. Zij deden wat God hun zei te doen; zij trokken waarheen Hij hen leidde.

En overeenkomstig Gods leiding legerden zij zich te Refidim. Dit is waarschijnlijk het huidige Wadi Rufayid, ongeveer 12 kilometer ten zuiden van de Berg Sinaï. Sinaï is de naam van de woestijn maar ook specifiek van die ene berg.

“Maar daar was geen water voor het volk om te drinken.”

Geen water? Hoe is dat mogelijk? Zij dienden God, zij gehoorzaamden alles wat Hij opdroeg, zij waren trouwe en goede gelovigen. Zij volgden stap voor stap. Maar God bracht hen op een plaats zonder water.

Je doet alles waarvan je gelooft dat God het van je vraagt, met een hart dat toegewijd is aan het dienen en liefhebben van Hem. En ondanks dat gaat het helemaal mis in je leven. Misschien bevind jij je nu wel in zulke omstandigheden. Waar is God? Die vraag is geen theologische vraag — het is een existentiële vraag. Waar is Hij als je Hem nodig hebt?

Waar is Hij in onze ziekte? Wanneer familieleden of vrienden sterven? Bij problemen op het werk? Wanneer een kind sterft bij een auto-ongeluk? Wanneer wij om welke reden dan ook ongelukkig zijn?

Israël maakte ruzie met Mozes en eiste water. Het woord dat hier voor “ruzie maken” wordt gebruikt, wordt in de Bijbel vaak gebruikt als juridische term. Tegenwoordig zouden wij zeggen: zij klaagden Mozes aan.

Zij begonnen een rechtszaak. De klacht die zij indienden was tamelijk formeel — misschien deden zij dit via de oudsten van het volk. “Hij heeft ons hierheen gebracht, en onze kinderen staan op het punt te sterven. Hijzelf moet gestraft worden. Hij verdient het om te sterven.”

Het is goed om op te merken dat zij aannamen dat Mozes daadwerkelijk water kon geven. Zij hadden gezien hoe God hem in het verleden had gebruikt om in al hun behoeften te voorzien. Zij twijfelden niet aan Gods vermogen om hen te redden en in hun behoeften te voorzien; God gaf hun iedere morgen manna.

Maar nu hadden zij water nodig en zij wilden het NU. Het gedrag van Israël was niet de woede van mensen die het geloof in God afwezen. Het waren mensen die zich afvroegen waarom God deed wat Hij deed. “God moet mij nu zegenen! Wij staan op zijn beloften, wij hebben rechten!”

Dat zij riepen was normaal. Zij hadden dringend water nodig. Maar de manier waarop zij hun nood voor God uitschreeuwden was niet normaal. Zij bedreigden Mozes in diepe woede.

Dus vraagt Mozes hun: “Waarom stelt u de HEERE op de proef?” Waarom? Wat een vraag. Zij hadden water nodig... hun keel was droog... hun kinderen huilden... het vee stierf...

“Mozes, waarom hebt u ons uit Egypte geleid? Om ons allemaal van dorst te laten sterven in de woestijn?”

Dan begint ook Mozes overstuur te raken. Hij is eveneens wanhopig en spreekt God aan.

“Wat moet ik met dit volk doen? Zij staan op het punt mij te stenigen.”

Voor mij klinkt dit alsof de juridische klacht tegen Mozes inderdaad tot de doodstraf kon leiden.

Het volk vroeg “waarom”; Mozes vroeg “waarom”. En in tijden van nood is er niets verkeerd aan om die vraag te stellen.

Het volk van Israël sprak Mozes aan over God. Maar Mozes was wijzer. Hij sprak God rechtstreeks aan.

“Heere, red ons.”

2. God grijpt in

Dan grijpt God in. Hij had Israël uitgekozen en Hij was inderdaad in hun midden.

De Heere God was in hun midden, zelfs toen zij dat in hun angst niet ervoeren. Zelfs toen zij leden onder dorst. Zelfs toen Hij zo ver weg leek, zelfs in tijden van rampspoed liet Hij hen niet alleen.

En ondanks hun klachten sloeg God Israël in zijn genade niet om het te straffen voor zijn gebrek aan geloof.

Mozes mocht Israël niet slaan, maar hij moest op een rots slaan, en God liet water uit de rots komen zodat het volk kon drinken. Dit past zo volledig bij de manier waarop de hele Bijbel spreekt over Gods genade.

Dit genadige karakter van God wordt volledig geopenbaard in zijn Zoon Jezus Christus. Hij kwam niet naar onze wereld om te straffen, om ons te slaan, maar om Zelf geslagen te worden.

En daarom schreef de apostel Paulus in zijn eerste brief aan de Korinthiërs dat de voorouders dronken uit de geestelijke rots die met hen meeging, en die rots, zegt Paulus, was Christus.

Dat de apostel Paulus, toen hij zijn eigen Joodse Bijbelse bronnen las, Jezus Christus herkende in de rots van dit verhaal van Mozes en Israël, is omdat Jezus Christus de plaats is vanwaar God onze dorst lest — maar Hij moest geslagen worden.

Te midden van hun ellende was God met Israël. Het was de Zoon van God Zelf die bij Israël aanwezig was. Immanuel. Hij is Immanuel: God met ons. Hij lijdt met ons mee. De rots werd geslagen en God toonde zijn barmhartigheid — water stroomde overvloedig.

Op een heel persoonlijke manier ervaart de Samaritaanse vrouw die Jezus ontmoette bij de bron hetzelfde wonder.

Haar leven was ellendig; zij was vijf keer getrouwd geweest en leefde nu samen met een andere man met wie zij niet getrouwd was.

Je kunt je voorstellen wat dit betekende in de Samaritaanse samenleving. De vrouw werd buitengesloten, en zij moet ook gevoeld hebben dat God, of het lot, of het leven haar alleen maar verkeerde kaarten had gegeven...

Voor die vrouw, maakte het uit wie zij de schuld kon geven? Haar eigen domme keuzes, de samenleving, haar opvoeding — wat dan ook. Zij was ongelukkig en vroeg zich af: waar is God?

En Jezus, de rots die met Israël meereisde, bood ook deze vrouw levend water aan.

Iedereen die gewoon water drinkt, zal weer dorst krijgen, en zonder dat water zal hij binnen enkele dagen sterven. Maar Jezus bood aan iets in haar te veranderen, een radicale verandering van leven en richting.

“Maar wie drinkt van het water dat Ik hem geven zal, zal in eeuwigheid geen dorst meer krijgen; maar het water dat Ik hem zal geven, zal in hem een bron worden van water dat opwelt tot in het eeuwige leven.” (Joh. 4:14 HSV)

Wat Jezus beloofde, was een relatie met God. Een relatie die altijd voldoening geeft. Een persoonlijke verbinding met de Vader, de Almachtige. Midden in de ellende van het leven belooft Hij dicht bij ons te zijn.

God is geduldig met ons, zijn volk. Ons gezeur, onze klachten, ons gebrek aan volmaaktheid weerhoudt Hem er niet van om met ons te zijn.

Genadig en trouw reageert Hij niet op ons kenmerkende gebrek aan geloof, maar op onze menselijke behoeften.

3. De zoektocht

Betekent dit nu dat God ons alles geeft wat wij nodig hebben, lichamelijk, emotioneel, geestelijk? Het betekent zeker niet dat Hij ons alles geeft wat wij verlangen, alles wat wij willen.

Wanneer bomen of planten dorst hebben, gaan de wortels dieper en dieper de grond in. De bomen worden gezonder, sterker, doordat niet te gemakkelijk in hun behoeften wordt voorzien.

Er zijn tijden in het leven waarin wij wat snoeiwerk nodig hebben. Door planten en bomen te snoeien, worden zij beter. En dat gebeurt ook met ons wanneer niet in onze behoeften wordt voorzien. Wanneer wij ons aan God moeten vastklampen voor ons emotionele overleven. Wanneer wij Hem nodig hebben maar Hij een tijdlang zwijgt.

Volledig tevreden zijn, totaal gelukkig zijn, het wordt denk ik overschat. De meeste mensen hebben zulke ervaringen van totale vreugde maar heel zelden.

Dat zijn momenten van verrukking, gaven van God. En ernaar streven is bijna nutteloos.

In ons leven gaan wij door veel fasen waarin wij worstelen om rond te komen, om onze kinderen te voeden en om Gods aanwezigheid te ervaren. In veel opzichten zijn wij zoals Israël in de woestijn — dorstig. Maar met God dichtbij door Jezus Christus.

Hij belooft dat wij geen dorst zullen hebben, maar wij weten dat wij vaak dorst hebben naar God, naar geluk, naar hulp in het leven.

O ja, de belofte is werkelijk genoeg — maar wij moeten graven, altijd graven, om het water te vinden dat onze dorst lest, en juist omdat wij die gezegende ervaring van Gods aanwezigheid missen, zoeken we.

En het zoeken, het graven, het dorsten is belangrijk omdat het ons bewust houdt dat wij zonder God verloren zijn. En het laat onze wortels dieper groeien.

Het is de schijnbare afwezigheid van God die ons verlangen, ons geloof en onze volharding vergroot.

En op een vreemde manier laat dit ons veel meer groeien dan wanneer God ons vandaag alles zou geven wat wij verlangen.

Onze keuze in zulke momenten is óf opstand tegen God, zoals Israël deed in de woestijn, óf klagen tot God, bidden tot God, zoals Mozes deed.

Die laatste benadering — je problemen, verdriet en gebrek aan vreugde voor God neerleggen — is werkelijk wat Hij wil. Want dat is precies waar ons geloof om draait.

Het gaat om een relatie met God, om het zoeken van Hem. Want Hij geeft altijd voldoening. Misschien niet zoals wij verwachten, niet altijd wanneer wij het willen, zelfs niet altijd wanneer wij denken dat wij het nodig hebben. Maar Hij is er.

Conclusie

Jezus Christus, de geestelijke rots, reist de hele weg met je mee. Vandaag, morgen, heel je leven, zolang je deel uitmaakt van zijn familie.

Dus zelfs wanneer je je neerslachtig voelt, terneergeslagen en uitgeput; wanneer je ernstige problemen ervaart — Hij is daar bij je.

En vandaag opnieuw voedt Hij ons met manna en levend water — de rots die geslagen werd voedt ons met Zichzelf. Met brood en wijn die ons herinneren aan de prijs die Hij betaalde om ons te verlossen en ons met God te verzoenen.

Dit lost niet al je tijdelijke problemen op — maar het verzekert je ervan dat Hij met je is, heel dichtbij.

En als Hij je niet onmiddellijk helpt op het gebied waar jij je nood voelt — groei dan sterker. Geef God niet de schuld, maar laat je geestelijke wortels dieper zoeken naar Hem, Degene die voldoening schenkt en geeft.

+In de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest. Amen.